

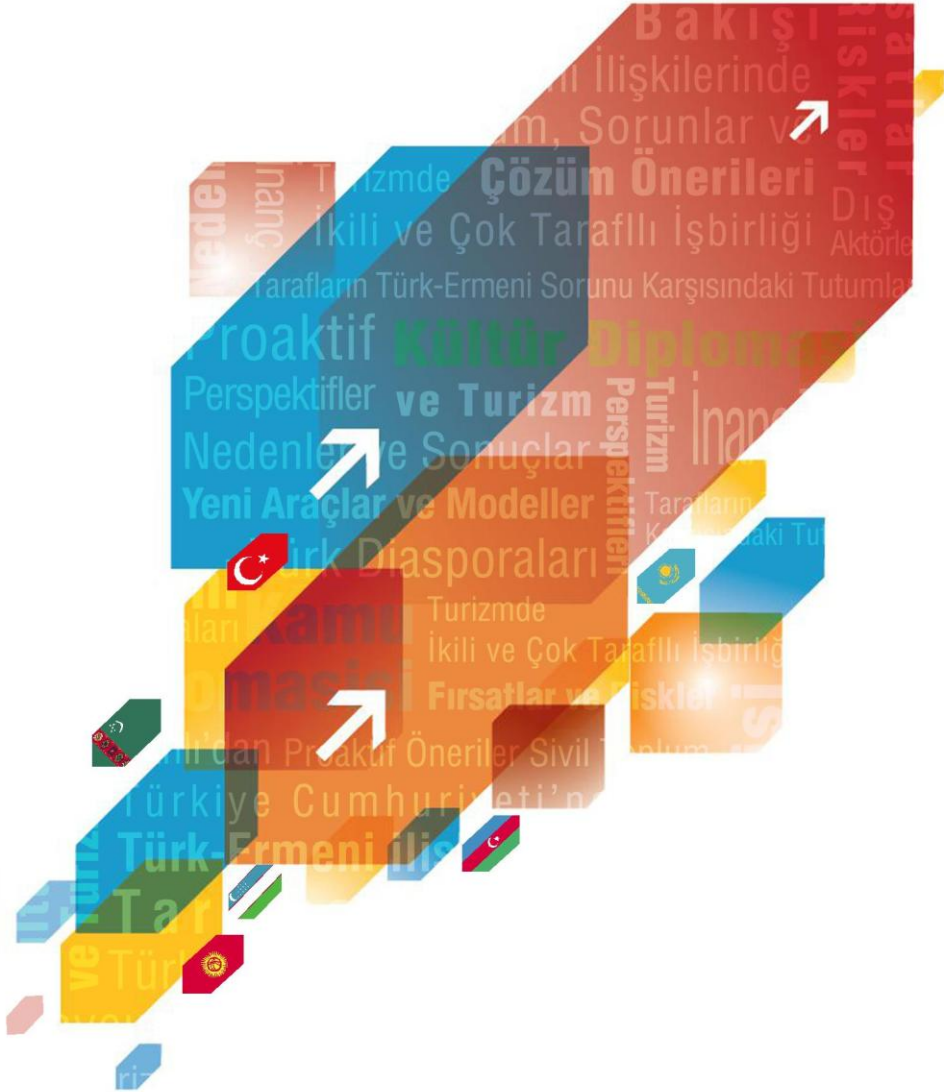
DÜNYA TÜRK FORUMU WORLD TURKIC FORUM

■ Türk Cumhuriyetleri; Kültür Diplomasisi ve Turizm

Turkic Republics; Cultural Diplomacy and Tourism

■ Türk ve Ermeni Diasporaları; Kamu Diplomasisi: Fırsatlar ve Riskler

Turkic and Armenian Diasporas; Public Diplomacy: Opportunities and Risks

28-30 Mayıs 2014,
Edirne

www.edirne.gov.tr

www.tasam.org

Türk Cumhuriyetleri; Kültür Diplomasisi ve Turizm Turkic Republics; Cultural Diplomacy and Tourism
Türk ve Ermeni diasporaları; Kamu Diplomasisi: Fırsatlar ve Riskler Turkic and Armenian Diasporas; Public Diplomacy: Opportunities and Risks

VİZYON BELGESİ

3. DÜNYA TÜRK FORUMU

(28 - 30 Mayıs 2014, Edirne)

Türk Cumhuriyetleri; Kültür Diplomasisi ve Turizm

Türk Cumhuriyetlerin coğrafi dağılımı ile küresel ve kıtasal düzeydeki jeopolitik eğilimler göz önüne alındığında Türk Cumhuriyetleri arasında derinlikli ekonomik ilişkiler kurulmasının önündeki güçlükler açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu durumda **turizm ile kültürel etkileşim** faaliyetlerinin yoğunlaştırılması, Türk Cumhuriyetleri arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi için en uygun seçeneklerden birisi olarak tebarüz etmektedir. Öte yandan, artan küresel rekabetin getirdiği teknolojik, ekonomik ve siyasal yenilikler kültürel etkileşimin nitelikleri yanında turizm sektöründe tüketim kalıplarının da değişmesine neden olmuştur. Son dönemde özellikle **kültür turizmi** önemli hale gelmiştir ve hızla gelişeceği öngörülmektedir. Üstelik herhangi bir turizm alanında gösterilen etkinlik sadece ekonomik fayda sağlamakla kalmamakta, kültürel etkileşimi de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle gerek kültür turizminin gerekse diğer turizm alanlarında gösterilecek faaliyetlerin geliştirilmesi, Türk Cumhuriyetleri arasındaki ilişkilerin bir ileri boyuta taşınabilmesi anlamında son derece önemlidir.

Kültür, bir toplumun niteliklerini oluşturan farklı manevi, maddi, düşünsel veya duygusal belirleyici özelliklerdir. Kültür sadece sanatı veya edebiyatı değil; yaşam biçimlerini, insanın temel haklarını, değerler sistemini, gelenekleri ve inanışları da kapsar. Bu yönü ile kültür bir medeniyetin güncellenmesi, yaşanması, yaşanan zaman dilimi içerisinde somutlaştırılmasıdır. Kültürel değişim, değişik ülkelerdeki insanların birbirleri hakkında daha ayrıntılı bilgiler edinmelerine yardımcı olmaktadır. Kişi bir diğerinin kültürünü yaşayarak tecrübe etmediği sürece, o kişinin diğerini anlaması beklenemez. Türk Cumhuriyetlerinin üzerinde uzlaşabilecekleri ortak kültürel miras halkları birleştiren faktörlerden biridir. Bu nedenle kültür diplomasisinin araçları mümkün olduğunca etkili bir biçimde kullanılmalı, **Türk Cumhuriyetleri** arasında etkileşim ve ilişkilerde derinleşme güçlendirilmelidir.

Kültür Diplomasisi iki aşamalı bir süreçtir: Bir yandan diplomatik iletişim ağları olguların, fikirlerin ve ülkelerin kültür değerlerinin daha hızlı değişimini ve tanıtımını sağlarken; öte yandan kültürün kendisi, ülkelerin siyasi, stratejik, ekonomik ve diğer düzeylerdeki çıkarlarının gerçekleştirilmesine de imkân vermektedir. Bu bağlamda, Türk dünyasında kültür diplomasisi ve turizm çerçevesinde bölgesel bir işbirliğinin ve ortak hedeflerin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Türk Cumhuriyetleri; Kültür Diplomasisi ve Turizm Turkic Republics; Cultural Diplomacy and Tourism
Türk ve Ermeni diasporaları; Kamu Diplomasisi: Fırsatlar ve Riskler Turkic and Armenian Diasporas; Public Diplomacy: Opportunities and Risks

Bu noktada, kültürel mirasın ortak değerleri bölgesel işbirliğine giden yolda yapıcı unsurlar olarak öne çıkmaktadır: Kültürel miras geçmiş, günümüz ve gelecek arasındaki bağına kaynağını teşkil eder ve kültürlerarası diyalogun güçlendirilmesi için bir araçtır. Kültürel mirasın parçası olan dil ve din de bir arada yaşama kültürünün yerleştirilmesinde önemli rollere sahiptir. Günümüz dünyasında küreselleşme süreçleri de kültürleri birçok açıdan etkilemektedir. Hiyerarşilerin giderek yok olduğu ve yerini iletişim ağlarına bıraktığı bu yeni düzende, halkların kendi kültürlerini, dillerini ve kimliklerini koruyarak varlıklarını sürdürmeleri mümkün olmakla birlikte; yeni teknolojiler aracılığıyla ortaya çıkacak yeni fırsatlarla farklı kültürleri tanıma ve tanıtmaya olanağı uluslararası alanı dönüştürmekte ve küresel düzeyde daha barışçı bir düzenin sağlanması umudunu artırmaktadır.

“Sert güç” kavramının yerini “yumuşak güç” ve “akıllı güç” gibi kavramların aldığı bu çağda, uluslararası siyaset formu değişmiştir; geleneksel diplomasi kanallarının yerini yeni diplomasi kanalları almıştır. Kamu diplomasisi olarak bilinen bu yeni diplomasi şekli, hükümetler arası iletişimin yanı sıra, hükümetlerin diğer ülkelerin kamuoylarıyla ve farklı ülkelerin kamuoylarının birbirleriyle kurduğu iletişim ve etkileşim biçimlerinden oluşmaktadır. Bu bağlamda, yeni diplomasi; kültüre ve ortak tarihsel mirasa, dil ve inanç gibi kültür öğelerine, sivil topluma daha da fazla önem vermeye başlamıştır. Uluslararası siyaset savaşlardan ve çatışmalardan ziyade giderek diyalog üzerine temellendirilmektedir. Fikirlerin, bilginin, sanatın, yaşam biçimlerinin değer sistemlerinin, inançların, geleneklerin ve kültürün diğer açılarından alışverişi olarak tanımlanabilecek olan **kültür diplomasisi** de ilişkilerin geliştirilmesinde ve istikrarın sağlanmasında öne çıkan siyasi araçlardan biridir.

Türk dünyasında ilişkilerin yeterli düzeye getirilememesinin temel nedenlerinden biri de yeterli düzeyde bir kültürel etkileşimin sağlanamamasıdır. Bu noktada, var olan benzer kültürel öğelerin yaklaşımcı bir unsur olarak kullanılması, farklı tarihsel tecrübelerden kaynaklanan farklılıkların da birer zenginlik kaynağı olarak ele alınması gerekmektedir. Farklı tarihsel tecrübeler ayrılık ve uzaklaşma nedeni olabilir ama iyi değerlendirildiğinde tüm dünyaya mesaj sunabilecek güçlü bir kültürel zenginliğe de dönüştürülebilir.

Tarih boyunca Orta Asya'dan yayılarak farklı bölgelerde etkili olan ve siyasi hâkimiyet kuran Türk toplumları karşılaştıkları toplumların kültürel birikimlerinden istifade etmekle birlikte, başta dil ve gelenekler olmak üzere pek çok kültürel değeri koruya gelmişlerdir. Zaman içerisinde unutulmaya yüz tutmuş olan bu ortaklık, günümüzün küreselleşen dünyasında farklı bölgeler arasında etkili olmanın en önemli araçlarından biri haline gelmiştir. Bunu elde etmede ise, kültür diplomasisi, hükümetleri ve sivil toplum kuruluşlarını içine alarak Türk dünyasında işbirliğinin ve bir arada yaşamanın hayata geçirilmesinde önemli bir yöntem olarak ortaya çıkmaktadır.

Türk halkları asırlar boyunca edindikleri birikimle çok zengin ortak bir kültürel miras yaratmışlardır. Ortak mirasa katkıda bulunmuş olan anıtlara, entelektüel ve artistik çalışmalara bugün de ulaşmak mümkündür. Ortak miras vurgusu uluslar, kültürler, tarihler ve topraklar arasındaki ilişkilerin düzeltilme sürecinde önemli ve gerekli bir yere sahiptir.

Türk Cumhuriyetleri; Kültür Diplomasisi ve Turizm Turkic Republics; Cultural Diplomacy and Tourism
Türk ve Ermeni diasporaları; Kamu Diplomasisi: Fırsatlar ve Riskler Turkic and Armenian Diasporas; Public Diplomacy: Opportunities and Risks

Bir kültür diplomasisi etkinliği olarak, kültürlerarası diyalog topluluklar arasında karşılıklı güvenin ve ortak bir geleceğin inşa edilmesinde başvurulacak siyasi bir araç olması bakımından da önemlidir. Bu diyalog süreçlerine hükümet dışı organlar da dâhil edildiğinde, Türk dünyasında sivil toplumun gelişmesine de katkıda bulunacaktır.

Turizm faaliyetlerinden sağlanacak ekonomik katkı bir yana, Türk devletlerini oluşturan halkların ortak kültürlerini birleştirici bir unsur ve farklı tecrübelerden elde edilen kazanımları önemli bir kültürel zenginlik olarak görecektir. Bu ihtiyaçtan hareketle, TASAM tarafından Türk dünyasında işbirliği sürecinin gelişimine katkı sağlamak amacıyla bu yıl üçüncüsü düzenlenen Dünya Türk Forumu'nun iki ana temasından biri "Türk Cumhuriyetleri; Kültür Diplomasisi ve Turizm" olarak belirlenmiştir. Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi, 2014 Haziran Zirvesinin ana teması da Turizm olarak belirlenmiştir. Forum çalışmalarının resmi zirveye proaktif katkı yapması özellikle öngörülmektedir.

Forum'un, Türk dünyası ülkelerinde kültür ve turizm işbirliğinin proaktif yaklaşımlarla güçlendirilmesi ve farklılıkların zenginliğe dönüştürülmesi noktasında çok boyutlu faydalı olacağını ve önemli katkılar sağlayacağını umuyoruz.

Ana Tema - 1

Türk Cumhuriyetleri; Kültür Diplomasisi ve Turizm

Alt Temalar

Kültür Diplomasisi; Yeni Araçlar ve Modeller

Kültür Diplomasisi ve Turizm Perspektifleri

- Azerbaycan
- Kazakistan
- Kırgızistan
- Özbekistan
- Türkmenistan
- Türkiye

Turizmde İkili ve Çok Taraflı İşbirliği

Turizmde Devlet Dışı Aktörler; Proaktif Öneriler

- Yerel Yönetimler
- Sivil Toplum
- Özel Sektör
- Medya

Türk Cumhuriyetleri; Kültür Diplomasisi ve Turizm Turkic Republics; Cultural Diplomacy and Tourism
Türk ve Ermeni diasporaları; Kamu Diplomasisi: Fırsatlar ve Riskler Turkic and Armenian Diasporas; Public Diplomacy: Opportunities and Risks

VİZYON BELGESİ

3. DÜNYA TÜRK FORUMU

(28 - 30 Mayıs 2014, Edirne)

Türk ve Ermeni Diasporaları; Kamu Diplomasisi: Fırsatlar ve Riskler

20. yüzyıl başlarında meydana gelen olaylarda Osmanlı devleti dış güçlerin müdahalelerini ve ülkenin dağılmasını önlemek için bir takım önlemler almıştır. Bu çerçevede, Anadolu'nun bazı bölgelerinde yaşayan Osmanlı tebaası unsurları ciddi mağduriyetlerle karşı karşıya kalmışlardır. Bu durum izleyen dönemde farklı dönemlerin etkin uluslararası güçleri tarafından hem Türkiye, hem **Ermenistan** hem de **Ermeni diasporası** aleyhine istismar edilmiştir.

Objektif savaş şartları altında belli bir toplumun yerinden edilmesi gerçeği herkesçe kabul edilmektedir. Ama olayın tanımı, iki tarafın ne ölçüde zarar gördüğünün tespiti ve abartılardan ayıklanmış gerçek sayı ve verilerin doğru boyutlarına oturtulması noktasında ciddi görüş ayrılıkları mevcuttur. Bu noktada Türk Devleti'nin ve Türk toplumunun son derece haksız iddialara maruz kaldığı kuşku götürmez bir gerçektir. Yine Azerbaycan'da 1918 ve 1992'de yaşanan benzer gelişmeler büyük sorunlara ve acılara yol açmıştır.

Bu çerçevede son yüzyılda **Türk-Ermeni ilişkileri**, büyük ölçüde üçüncü aktörlerin istismarı nedeniyle, kötü ve kırılması zor bir kısır döngü içerisinde seyretmiştir. Ne var ki mevcut uluslararası konjonktür, Ermenistan'ın ve Ermeni diasporasının Türkiye ile arasındaki ilişki kalıplarının tarafların çıkarları açısından sürdürülebilirliğini ortadan kaldırmıştır.

Soğuk Savaş'ın ardından çok kutupluluğa doğru evirilmekte olan uluslararası sistemde ortaya çıkan ilişki kalıpları gerek Türkiye'nin gerekse Ermenistan'ın ve Ermeni diasporasının çıkarları açısından farklı yaklaşımlar geliştirilmesini zorunlu hale getirmiştir.

Bu açıdan bakıldığında Türk ve Ermeni diasporaları arasında **entelektüel diyalogun geliştirilmesi**; gerek uluslararası alanda çok boyutlu politikalar geliştirme ve etkinliğini artırma çabası içerisinde olan Türkiye'nin, gerek hâlihazırda bu alanda son derece etkin konumda bulunan Ermeni diasporasının, gerekse uluslararası alanda açılımlar ve özgün politikalar geliştirme arayışı içerisinde bulunan Ermenistan'ın çıkarları açısından kaçınılmaz bir zorunluluk halini almıştır.

Türk Cumhuriyetleri; Kültür Diplomasisi ve Turizm Turkic Republics; Cultural Diplomacy and Tourism
Türk ve Ermeni diasporaları; Kamu Diplomasisi: Fırsatlar ve Riskler Turkic and Armenian Diasporas; Public Diplomacy: Opportunities and Risks

Türk ve Ermeni diasporaları arasında entelektüel diyalogun geliştirilmesi sadece Türkiye'nin uluslararası alanda elini rahatlatmak ve stratejik manevra kabiliyetini artırmakla kalmayacak, aynı zamanda Ermeni diasporasının Türkiye'nin etkin olduğu uluslararası alanlardaki çıkarlarını da geliştirip güvence altına alacak ve diğer uluslararası aktörler karşısında elini güçlendirecektir.

Bu durumda taraflar Orta Doğu ülkeleri başta olmak üzere Dünya'nın çeşitli bölgelerinde hem barış ve istikrarın gelişmesine katkı sağlama, hem de kendi çıkarlarının maksimize edilmesi imkânına kavuşmuş olacaklardır. Üstelik bu durum, Ermenistan Cumhuriyeti'nin iç ve dış politikasında yaşadığı bir takım güçlüklerin aşılmasında da ciddi katkılar sağlayacaktır.

Ermenistan'ın yoğun ekonomik, iç ve dış politika sorunları olması nedeniyle bir yandan nüfusu dışarıya göç ederek azalmakta, öte yandan yaşamak için çıkış yolları aramaktadır. Diasporasından ve Rusya, ABD, Fransa gibi ülkelere aldığı kısmi destek yeterli değildir. Muhtemel bir Türk-Ermeni diasporaları etkileşimi bu ülkenin başta Türkiye ve Azerbaycan olmak üzere komşuları ile iyi ilişkiler kurmasına katkı yapacaktır.

Küreselleşme sürecinin ekonomik, siyasal ve kültürel sonuçları yeni uluslararası sistemi doğrudan etkilemektedir. Soğuk Savaş döneminde ve sonrasında tek kutuplu dünya düzeninde kullanılan pek çok araç ve teknik, bu yeni uluslararası sistemde çalışmamakta, etkisiz kalmaktadır.

Çok kutuplu yeni uluslararası sistemde ülkelerin etkinliklerini artırmak, dış politikalarında hedeflerine ulaşmak, ülke olarak belirledikleri stratejik vizyonu uygulayabilmek için "**kamu diplomasisi**" çok önemli bir yöntem olarak öne çıkmaktadır. Türk ve Ermeni diasporaları arasında kamu diplomasisi bağlamında geliştirilecek düşünce temelli diyalog, tarafların çıkarları açısından olumlu katkı sağlama potansiyeline sahiptir.

3. Dünya Türk Forumu; Ermeni sorunu bağlamında Türk toplumunda ve uluslararası kamuoyunda kamu diplomasisi üzerinden bilinç temeli oluşturulmasına ve sorunların çözümüne entelektüel katkı ve etkileşim sağlamayı, bu yolla inşa edeceği kapasite sayesinde Türkiye, Azerbaycan ve Ermenistan ile diasporalarına stratejik değer sunmayı amaçlamaktadır. Üçüncü taraflar nezdinde yoğun çalışmalar yürüten tarafların seçkin kanaat ve diaspora önderlerinin uluslararası kamuoyuna açık olarak Forum kapsamında bir araya gelmelerinin hem birbirlerini anlama hem de önümüzdeki yıllar açısından da yön gösterici olacağı öngörülmektedir.

Çok kutuplu yeni uluslararası sistemde **Türk ve Ermeni diasporaları** arasında sağlıklı akademik diyalog kanalları oluşturulmasına katkı sağlamak amacıyla TASAM tarafından bu yıl üçüncüsü düzenlenen Dünya Türk Forumu'nun **iki ana temasından biri "Türk ve Ermeni Diasporaları; Kamu Diplomasisi: Fırsatlar ve Riskler"** olarak belirlenmiştir.

Türk Cumhuriyetleri; Kültür Diplomasisi ve Turizm Turkic Republics; Cultural Diplomacy and Tourism
Türk ve Ermeni diasporaları; Kamu Diplomasisi: Fırsatlar ve Riskler Turkic and Armenian Diasporas; Public Diplomacy: Opportunities and Risks

Ana Tema - 2

Türk ve Ermeni Diasporaları; Kamu Diplomasisi: Fırsatlar ve Riskler

Alt Temalar

Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne Türk-Ermeni ilişkilerine Tarihsel Bakış

Türk-Ermeni İlişkilerinde Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Türk-Ermeni Diasporaları Entelektüel Diyalogu; Proaktif Perspektifler;

- Türk Diasporaları
- Ermeni Diasporaları

Üçüncü Tarafların Türk-Ermeni Sorunu Karşısındaki Tutumları: Nedenler ve Sonuçlar

DTF AKİL KİŞİLER KURULU

Prof. Dr. Ahat ANDİCAN, İstanbul Üniversitesi Öğr. Üyesi, Türk Dünyasından Sorumlu Devlet Eski Bakanı

Prof. Dr. Emine GÜRSOY NASKALİ, Marmara Üniversitesi Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Hakkı KESKİN, Almanya Türk Toplumu Onursal Başkanı, Almanya

Prof. Dr. Kadırali KONKOBAYEV, Kırgız - Türk Manas Üniversitesi Öğretim Üyesi, Kırgızistan

Prof. Dr. Onur Bilge KULA, Hacettepe Ün. Ö. Üyesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Gn. Md.

Prof. Dr. Vamık VOLKAN, Virginia Üniversitesi Zihin ve İnsan İlişkileri Merkezi, ABD

Dr. Veyis GÜNGÖR, Avrupalı Türk Demokratlar Birliği Başkanı, Hollanda

Büyükelçi Halil AKINCI, Türk Konseyi Genel Sekreteri

Hakkı ATUN, Yakın Doğu Üniversitesi Öğretim Üyesi, KKTC Eski Başbakanı

Anar RIZAYEV, Yazarlar Birliği Üyesi, Azerbaycan

Olcas SÜLEYMENOV, UNESCO Kazakistan Daimi Temsilcisi, Yazar, Kazakistan

Prof. Dr. Nadir DEVLET, İstanbul Ticaret Üniversitesi